

پرسش و پاسخ درس یکم

- ۱- تاریخنگاری سنتی دوره معاصر ادامه چه شیوه ای بوده است؟ این نوع تاریخنگاری ادامه و استمرار وقایع نگاری ها و مجلس نویسی های دوره صفوی و قبل از آن بوده است
- ۲- مورخان تاریخ نگاری سنتی دوره معاصر چه ویژگی هایی داشتند؟ اغلب اهل شعر و ادب بودند و آثارشان با خصوصیات ادبی تألیف شده است
- ۳- ویژگی های تاریخ نویسی سنتی ایران چه بود؟ الف) تاکید بر تاریخ سیاسی و نظامی و شرح طولانی جنگ ها و فتوحات - ب) بی توجهی به زندگی اجتماعی و حیات فرهنگی و اقتصادی - پ) بی توجهی به علل و نتایج رویدادها و تحولات تاریخی مردم - ت) رواج روحیه تملق و چاپلوسی - ث) تاکید بر مصنوع و متکلف نویسی و پرهیز از ساده نویسی - ج) بی توجهی به سنجش و نقد منابع
- ۴- شیوه تاریخنگاری دوران افشاریه و زندیه استمرار چه دوره ای بود؟ استمرار تاریخ نویسی دوره صفویان بود
- ۵- نمونه هایی از منابع دوره افشاریه و زندیه را نام ببرید؟ میرزاهمدی خان استرآبادی مورخ دربار نادرشاه افشار در کتابهای جهانگشای نادری و دُرّه نادره به شرح فتوحات نادر و ستایش وی می پردازد. میرزا محمدصادق موسوی نویسنده تاریخ گیتی گشا تاریخ زندیه را با اسلوبی مصنوع و دشوار و با تملق گویی شاهان زند نوشت.
- ۶- در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار چه عاملی باعث توجه زمامداران و نخبگان ایران به دنیای غرب شد؟ جنگ های ایران و روسیه باعث این امر شد
- ۷- چرا مورخان و محققان دوره قاجار و پهلوی به مقایسه وضعیت ایران با غرب پرداختند؟ بخاطر جستجو و درک علل پیشرفت جوامع غربی و عقب ماندگی جامعه ایران
- ۸- زمینه های پیدایش تاریخنگاری نوین ایران چگونه فراهم شد؟ الف) جنگ های ایران و روسیه در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار، چشم و گوش زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد. آنان با مقایسه وضعیت ایران و غرب در جست و جوی درک علت پیشرفت جوامع غربی و دلیل عقب ماندگی جامعه ایران برآمدند. - ب) از زمان عباس میرزا ترجمه آثار اروپایی به آرامی آغاز شد و سپس با تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان ناصرالدین شاه گسترش یافت. محمدحسن خان اعتمادالسلطنه به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد. در دوره ریاست او آثار فراوانی توسط وی و دیگر مترجمان به فارسی ترجمه شد - پ) نوشته های تاریخی بخش قابل توجهی از نخستین آثار ترجمه شده از زبان های اروپایی به زبان فارسی را تشکیل می دادند و ترجمه آنها تأثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت - ت) با گسترش فعالیت علمی شرق شناسان، کتیبه های بیستون و طاق بستان رمزگشایی شد و اطلاعات دقیق و جدید در باره تاریخ ایران بدست آمد
- ۹- چه عاملی زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخنگاری سنتی ایران فراهم آورد؟ گسترش کشفیات باستان شناسی در ایران و قراردادن منابع نوینی پیش روی مورخان
- ۱۰- از زمان چه کسی ترجمه آثار اروپایی به آرامی آغاز شد؟ عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه
- ۱۱- ترجمه آثار اروپایی در دوره ناصرالدین شاه چگونه گسترش یافت؟ با تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه (مرکز انتشاراتی) دولتی و دارالترجمه همایونی

- ۱۲- تأسیس دارالترجمه همایونی در دوره قاجار چه تأثیری بر تاریخ نگاری این دوره داشت؟ آثار فراوانی به فارسی ترجمه شد که نوشته های تاریخی بخش قابل توجهی از نخستین آثار ترجمه شده از زبانهای اروپایی به زبان فارسی را تشکیل می دادند. این ترجمه ها تأثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت
- ۱۳- کدام عامل تأثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت؟ نوشته های تاریخی بخش قابل توجهی از نخستین آثار ترجمه شده از زبانهای اروپایی به زبان فارسی را تشکیل می دادند و ترجمه آنها تأثیر بسزایی داشت
- ۱۴- نقاط ضعف فعالیت های باستان شناسان و شرق شناسان چه چیزهایی بود؟ این فعالیت ها در برخی موارد از اعتبار و صحت کافی برخوردار نبود و از سوی دیگر زمینه غارت آثار باستانی و استعمار ملت ها را فراهم ساخت
- ۱۵- کدام یک از مورخان دوره قاجار منتقد جنبه هایی از ویژگی های تاریخ نویسی سنتی شدند؟ خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه
- ۱۶- پیشگام انتقاد به تملق و متکلف نویسی در تاریخ چه کسی بود و چه دیدگاهی داشت؟ خاوری شیرازی نویسنده کتاب تاریخ ذوالقرنین بود و اعتقاد به ساده نویسی، حقیقت نویسی و مختصر نویسی داشت و به نکوهش تملق گویی پرداخت. وی می نویسد: «تاریخ نگار را هم لازم است که راست گفتاری پیشه کند... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند»
- ۱۷- نخستین کسی که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داد چه کسی بود؟ میرزا محمدجعفر خورموجی بود که در کتاب حقایق الاخبار ناصری این را نوشت
- ۱۸- کدام نویسنده گامهای بلندی را در حوزه تاریخ نویسی عصر قاجار برداشت؟ محمدحسن خان اعتمادالسلطنه
- ۱۹- اعتمادالسلطنه در کدام اثر خود امیرکبیر را ستایش می کند؟ صدراالتواریخ
- ۲۰- چرا میرزا فتحعلی خان آخوندزاده در رساله ایراد، شیوه تاریخ نویسی رضاقلی خان هدایت را مورد انتقاد قرار داد؟ به دلیل استفاده از شعر در بیان رویدادها و بکار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- ۲۱- میرزا آقاخان کرمانی مورخ عصر قاجار در رواج تاریخنگاری جدید چه گامهای مؤثری برداشت؟ او معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته اند که آن را حکمت تاریخی می نامند
- ۲۲- حکمت تاریخی یعنی چه؟ اصطلاحی است که مورخان اروپایی بکار می بردند و آن عبارت بود از اینکه این مورخان با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافتند که آن را حکمت تاریخی نامیدند
- ۲۳- ویژگی های روش تاریخ نگاری نوین ایران را بنویسید؟ در شیوه تاریخ نگاری نوین ایران: تاریخ نویسان و پژوهشگران با استفاده از روش تحقیق علمی، بهره برداری از منابع، اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می کردند و یافته های علمی خود را به زبانی ساده می نوشتند - تاریخنگاران جدید همچنین تلاش می کردند که از نتایج تحقیقات علمی چون باستان شناسی، زبان شناسی، جغرافیا، جامعه شناسی، اسطوره شناسی در مطالعه تاریخ بهره مند شوند
- ۲۴- چه عواملی در دوره معاصر، کمک شایانی به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کرد؟ گسترش مدارس جدید، تأسیس دانشگاه و رایج شدن آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی
- ۲۵- چه عواملی در سالهای اخیر تأثیر بسزایی در ارتقای روش تاریخ نگاری جدید در ایران داشته است؟ ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی - تألیف، ترجمه و نشر کتابها و مقالات علمی فراوان
- ۲۶- اساس کار تاریخ نویسی سنتی بر چه مواردی استوار بود؟ بر بررسی زندگی شاهان و شرح فتوحات آنان استوار بود
- ۲۷- بینش تاریخ نگاری نوین ایران بر چه محورهایی استوار بود؟ در تاریخ نویسی نوین جنبه های گوناگون حیات انسانی اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت

- ۲۸-..... تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایران داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و بویژه..... جلب کرد؟ انقلاب مشروطه - نقش مردم
- ۲۹- تأثیر انقلاب مشروطه در کدام کتاب به بهترین شکل به روشنی پدیدار شده است؟ چرا؟ در کتاب تاریخ بیداری ایرانیان تألیف میرزاحمد ناظم الاسلام کرمانی پدیدار شد. او در این کتاب ضمن توجه به مردم، نقش طبقات گوناگون اجتماعی را در انقلاب مشروطیت به روشنی نشان داده است.
- ۳۰- چه عواملی تأثیر عمیقی در بینش مورخان جدید ایران برجای گذاشت؟ انقلاب مشروطه - نفوذ و دخالت کشورهای استعمارگر - جنگ های جهانی اول و دوم و اشغال ایران - کودتاهای ۱۲۹۹ و ۱۳۳۲ ه.خ - جنبش ملی شدن نفت - انقلاب اسلامی
- ۳۱- منابع پژوهش دوره معاصر تاریخ ایران نسبت به دوران پیش از آن چه تفاوت هایی دارند؟ از کثرت و تنوع فراوانی برخوردار است
- ۳۲- عمده ترین منابع مهم دوره معاصر را ذکر کنید؟ شامل انواع کتاب ها (تاریخی، ادبی، خاطرات، سفرنامه ها، زندگی نامه ها) (تراجم) و ... - نشریات (روزنامه ها و مجلات) - اسناد و منابع آرشیوی - بناها، وسایل و ابزارها
- ۳۳- کتابهای دوره معاصر به چند دسته تقسیم می شوند؟ تاریخی - خاطرات - سفرنامه ها - آثار ادبی - زندگی نامه ها (تذکره ها) - کتاب های جغرافیایی - متون کلامی، فقهی، فلسفی و حقوقی
- ۳۴- در دوره معاصر کتب تاریخی با چه رویکردهایی نوشته شده است؟ با دو رویکرد سنتی و جدید نوشته شده است
- ۳۵- محتوای کتب خاطرات دوره معاصر حاوی چه اطلاعاتی می باشد؟ حاوی اطلاعات ارزشمندی در باره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال آن دوره است که به ندرت در سایر منابع یافت می شود
- ۳۶- در کدام دوره سفرنامه نویسی گسترش فراوانی یافت؟ دوره قاجار
- ۳۷- از کدام شاهان قاجار سفرنامه های متعددی به جا مانده است؟ ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه
- ۳۸- چه کسانی در دوره معاصر به نگارش سفرنامه پرداخته اند؟ شاهان، مقام ها و رجال سیاسی، فرهنگی و اقتصادی، عده ای از سفرا، مأموران، بازرگانان و جهانگردان خارجی
- ۳۹- سفرنامه ها از چه جهاتی اهمیت فوق العاده ای دارند؟ از جهت مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- ۴۰- سفرنامه ها حاوی چه اطلاعاتی می باشند؟ حاوی اطلاعات ارزشمندی در خصوص موضوع های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راهها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم، پوشاک و تغذیه و مباحث فرهنگی، هنری و معماری هستند
- ۴۱- نشریات از چه زمانی به ایران راه یافت؟ دوره قاجار
- ۴۲- نشریات از چه طریقی تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی نهادند؟ از طریق آگاهی بخشی عمومی
- ۴۳- اولین روزنامه در ایران توسط چه کسی و با چه نامی منتشر شد؟ توسط میرزا صالح شیرازی با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر شد
- ۴۴- امیرکبیر به چه منظوری و کدام روزنامه را منتشر کرد؟ به منظور رشد آگاهی های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد
- ۴۵- روزنامه وقایع اتفاقیه بعد از امیر کبیر به چه نامی تغییر کرد؟ به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد
- ۴۶- چرا برخی از روزنامه نگاران در دوره قاجار، در خارج از کشور اقدام به نشر روزنامه هایی به زبان فارسی کردند؟ به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبودن آزادی بیان

۴۷- پس از کدام حادثه، در ایران شاهد رشد سریع نشریات بودیم؟ انقلاب مشروطیت

۴۸- در کدام دوران نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند و مجله‌هایی تخصصی در موضوع‌های تاریخی شروع به انتشار

کردند؟ در دوران پهلوی و جمهوری اسلامی

۴۹- نشریات قدیمی چه اهمیتی برای مورخان دارند؟ نشریات قدیمی منبع پژوهشی ارزشمندی در مطالعات تاریخ معاصر محسوب

می‌شوند. بسیاری از احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی نشریات مخصوص به خود را منتشر کرده‌اند و منبع سودمندی

برای پژوهشگران هستند که دیدگاه و مواضع آنها را بررسی می‌کنند

۵۰- اسناد تاریخی شامل چه چیزهایی می‌باشد؟ شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمانها، معاهدات سیاسی، نامه‌های شخصی و اداری،

اسناد مالی و قضایی، گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی می‌شوند

۵۱- منظور از آرشیو چیست؟ در بسیاری از کشورهای جهان محلی برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه‌بندی و آماده‌سازی اسناد

برای استفاده محققان ایجاد شده است که به این مکان آرشیو می‌گویند

۵۲- آرشیو ملی هر کشور چه مکانی می‌باشد؟ محل نگهداری اساسی‌ترین و مهم‌ترین اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به

آن کشور است

۵۳- اسناد حاوی چه اطلاعاتی هستند؟ اسناد حاوی اطلاعات ارزشمند و منحصر به فردی در خصوص مسائل و موضوعات سیاسی،

اداری، اقتصادی (مالی، ملکی و معاملات) و فرهنگی، دیدگاه و عملکرد افراد، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و

مذهبی هستند

۵۴- آثار معماری دوره معاصر شامل چه مواردی می‌باشد؟ شامل بناها، خیابان‌ها، کوچه‌ها و میدان‌ها، اشیاء و لوازم بجا مانده، سکه

ها، جواهرآلات، مهرها، نشان‌ها و سایر وسایلی که از عصر قاجار و حتی پهلوی بجا مانده است

۵۵- با گسترش فعالیت علمی شرق‌شناسان، کتیبه‌های ..... و ..... رمزگشایی شد. بیستون و طاق بستان